

consonantibus literis consignatō, alia atque alia puncta vocalia, aut eadem aliō atque aliō locō affinguntur, aut appinguntur, reddetur aliud atque aliud, ac proinde etiam aliud atque aliud eō denotabitur. Hujus ambiguitatis exempla in V. Testamentō, ejusque versionibus reperias varia, & quidem non exiguō numerō, quædam videsis apud Vossium locō jam jam laudatō. In *integre Orationis* pronunciatione considerandæ *Distinctio*, & *Variatio*. *Distinctio* respiratione peragitur, quâ *per intervalla sustinemus, suspendimus, aut deponimus sermonem. Comma sustinet, Colon suspendit, Periodus deponit*, ut habet Lipsius in Epistol. ad Hub. Audejantium de *Distinctione & Interpunctione*. In commate est minima respiratio, in colō media, in periodō plena. His tribus à multis additur Semicolon, in quō respirationem paullō majorem, quàm in commate, sed minorem, quàm in colō statuunt. Huic verò in Sermonem distinctioni respondet in Scriptō *interpunctio*, quæ est, definiente Lipsio, *Notandi certa ratio, quâ secamus & partimur scripturam*. Hæc fanè tam orationi scripturâ expressæ, quàm ore prolatae distinctio necessaria: *Nam hercules* (ejusdem sunt verba) *confusa tota lectio & intellectio, nisi notæ suæ dividant, & quasi manuducant*. Unde tam Obscuritatem quàm Ambiguitatem ex interpunctionis defectu vel neglectu, vel eâ præposterè adhibitâ scripturæ oboriri posse patet. Atque hoc præcipuè locum habet in Antiquiorum Scriptis: Caruerunt namque Veteres illi Interpunctionis signis, quibus nos utimur: nec in eorum libris Distinctionum illæ variantes notæ reperiuntur: sed quicquid earum hodie iis inest, id omne à recentioribus additum esse existimandum. Quod & in ipso Novō obtinet Testamentō; neque enim putandum, Evangelistas, Apostolosque ita scripta sua interpunxisse, ac commatis, coli, periodique notis ac signis distinxisse, quemadmodum ea hodie interpuncta nobis obtruduntur: sed longō pōst tempore, cū jam repertæ essent hæ notæ, id præstitisse Theologos Christianos. Unde est, quòd ubi unus interpunctō utitur, alius vel nullum, vel planè aliud adhibendum statuat, prout iste locus suæ sententiæ magis minusve favere sibi videatur. Atque hujus rei exempla quàm plurima adferre non difficile esset, nisi id, cū passim Theologorum scripta perscrutanti obvia sint, supervacaneum duceremus. Pergimus itaque ad pronunciationis *Variationem*, quæ vocis elevatione, & depressione, aliâque ejus flexione absolvitur, admodumque multiplex esse potest. Hæc varia Orationis accidentia exprimuntur, qualia sunt interrogatio, admiratio, interpositio, ironia, rogatio, jussus, minæ, & id genus alia. Quæ omnia etiam in scripturâ notis quibusdam, eum in finem destinatis, ob oculos ponere oporteret lectoribus, si iis cunctæ Orationum ore prolatarum differentia literis exhiberentur. Fatemur quidem istas differentias sæpius ex vocabulorum Orationis tum significatione, tum collocatione, seu